אלא לר"ל דאמר שאני אומר מי חשבינן להו כטהורין לגמרי וקאמר יאכלנו נקודים או ילושו: **מה טעם.** לא חשבינן להו חולין גמורין [ז] לרבנן כיון דבטלה [ח] לר"ל הואיל ואית ליה שאני אומר: **גזירה שמא יביא בו.** דאי חשבינן להו טהורין לגמרי איכא למיחש כי הוה ליה קב שאר חולין טמאין מייתי [ט] לה ומערב לה בקב ועוד ממין זה וקסבר (ג) [י] איבטלה לקב קמא ברובא דהאי קב ועוד וכיון דאיכא בהאי קב ועוד משהו אחד ממאה טמא מן התרומה טמאה שנפלו שם ובטלינן עכשיו מולא טמא ראשון את טמא שני וניעור מתורת [יא] טהורה ומצטרף עם זה והוו להו פלגא ופלגא ולא מיבטל. אלמא טומאה שבטלה חזרה וניעורה מתורת טהרה: **א"ל אם טומאה עוררת את הטומאה טהרה יעורר את הטומאה.** בתמיה. כלומר מיס שבקדרה שטהורים היאך יעוררו מיס שבציר לטמא: **איתיביה.** לרבי ירמיה: **אפר כשר.** של פרה אדומה: **אפר מקלה.** אפר דעלמא: **לטמא.** את הנוגע בה כדכתיב והנוגע במי הנדה יטמא (במדבר יט): **ואי אמרת טומאה.** המתבטלת ברוב לא בטלה לגמרי אלא כמאן דאיתיה דמי דאי משכחת טומאה אחריתי מצטרפת בהדה נהי דהאי אפר [יב] במגע לא מטמא דכיון דרובו טהור אמרינן באפר מקלה נגע שהוא הרוב אבל במשא במשא היא ליטמא דהא מ"מ הטומאה נשא והסיט וקי"ל דמי חטאת ואפר חטאת מטמאין במשא בפ"ק דיומא (דף יד.): [יג] **בטילה בשחוטה.** חתיכת נבילה שנתערבה בשתי חתיכות שחוטות בטלה נבלה ברוב מלטמא דמין בשאינו מינו בטל והאי מין בשאינו מינו הוא: **דאי אפשר לשחוטה שתיעשה נבילה.** [יד] ומאן דגרים שאי אפשר לנבילה שתיעשה שחוטה שבשתא היא דהא אפשר לנבילה שתהא לה תורת שחוטה שלא תטמא כלום כגון כי מסרחא לה [טו] פרחה טומאה מינה כדאמרינן לקמן [ע"ב] הראויה לגר קרויה נבילה והכי מפרש במנחות בפרק הקומץ רבה [כג.]: ואי אמרת טומאה שבטלה כמאן דאיתא דמיא דאי משכחת טומאה אחריתי חזרה וניעורה ה"ג נהי דבמגע לא מטמא אלא לא מטמא אי איתמר עלה אמר ר' יוסי ברבי חנינא טהור מלטמא במגע [ב] אבל מטמא במשא [ג] והאמר רב חסדא [ד] נבילה בשחוטה שאי אפשר [ה] לנבילה שתיעשה שחוטה נהי דבמגע לא מטמא לטמא במשא א"ל אתון בדרב חסדא מתניתו לה אנן בדר' חייא מתנינן לה תני [ו] ר' חייא נבילה ושחוטה בטילות זו בזו ואיתמר עלה אמר ר' יוסי ברבי חנינא טהור מלטמא במגע אבל מטמא במשא והא [ז] דתנן רבי אליעזר בן יעקב אומר [ח] בהמה גסה ששפעה חררת דם הרי זו תקבר ונפטרה מן הבכורה ותני רבי חייא [ט] אינה מטמאה לא במגע ולא במשא [י] אמאי דנהי [יא] במגע לא מטמא תטמא במשא אישתיק דלמא [יב] (ודאי) שאני הכא דהויא לה [יג] טומאה סרוחה [יד] הניחא לבר פדא [טו] דאמר טומאה חמורה עד לגר דתנן דאמר לר' יוחנן דאמר אחת לר' אליעזר מה תהא עליהן יאכלו נקודין או קליות או ילושו במי פירות או [יא] תתחלק לעיסות ובלבד שלא יהא [יב] כביצה במקום אחד ואמר עולא מה טעם גזירה שמא יביא קב חולין טמאים ממקום אחר וקב ועוד ממין זה סבר איבטלינהו ברובא וכיון דאיכא האי משהו מצא מין את מינו וניעור א"ל אם טומאה עוררת טומאה טהרה עוררת טומאה: **איתיביה** [יג] **אפר כשר שנתערב באפר מקלה הולכין אחר הרוב לטמא ואי רובא אפר מקלה** [יד] **הוא לא מטמא ואי אמרת טומאה כמאן דאיתיה דמי נהי דבמגע לא מטמא לטמא במשא הא איתמר עלה אמר ר' יוסי ברבי חנינא טהור מלטמא במגע** [ב] **אבל מטמא במשא** [ג] **והאמר רב חסדא** [ד] **נבילה בשחוטה שאי אפשר** [ה] **לנבילה שתיעשה שחוטה נהי דבמגע לא מטמא לטמא במשא א"ל אתון בדרב חסדא מתניתו לה אנן בדר' חייא מתנינן לה תני** [ו] **ר' חייא נבילה ושחוטה בטילות זו בזו ואיתמר עלה אמר ר' יוסי ברבי חנינא טהור מלטמא במגע אבל מטמא במשא והא** [ז] **דתנן רבי אליעזר בן יעקב אומר** [ח] **בהמה גסה ששפעה חררת דם הרי זו תקבר ונפטרה מן הבכורה ותני רבי חייא** [ט] **אינה מטמאה לא במגע ולא במשא** [י] **אמאי דנהי** [יא] **במגע לא מטמא תטמא במשא אישתיק דלמא** [יב] **(ודאי) שאני הכא דהויא לה** [יג] **טומאה סרוחה** [יד] **הניחא לבר פדא** [טו] **דאמר טומאה חמורה עד לגר הא** [טז] **לא חזיא לגר אלא לר' יוחנן דאמר אחת**

סבר אבטלינהו ברובא. תימה מה יועיל הא אין מבטלין [מיסור] לכתחלה ואפי' שוגג אם בטלו אינו מבוטל למ"ד בגיטין (דף נד:) נפלו ונתפצעו בין בשוגג בין במזיד לא יעלו מיהו איכא למ"ד התם בשוגג יעלו ושמא הא חשיב שוגג כשסבור שמותר לבטל: **ואי אמרת טומאה במאן דאיתיה כו'.** מתוך פי' הקונטרס משמע שבא לדקדק דאין טומאה עוררת טומאה מדחשבינן טומאה כמאן דליתא וזה אינה סוגית הש"ס שיבא אביי להקשות על עצמו [כ] דפי' דטומאה עוררת טומאה ועוד דתיקשי ליה ממתני' אלא אפילו לא חשיבא טומאה כמאן דאיתא מ"מ בדין הוא על טומאה שעוררת טומאה [לא] דאי נמי לא הויא טומאה כמאן דאיתא: **נבילה** בטלה בשחוטה. ומסיק לענין מגע אבל לענין משא מטמא ועל כרחין כשיש בנבילה כזית במקום אחד דאי לאו הכי במשא [כא] לא מטמא כדמוכח בהעור והרוטב (חולין קכד:) דשני חלאי זיתים בנבילה שתחבם בקיסם אפילו הוליך והביא כל היום כולו טהור אלא היכא דמרודד ודבוק זה בזה קלת ותימה אי דנגע בכל הזיתים אמאי טהור דאפי' נגע בכולו משמע דטהור דומיא דמשא ומיהו היכא דלא נגע כולו בבת אחת אלא נגע בזה וחזר ונגע בזה אפשר דטהור כיון דבכל פעם שנוגע אין יודע [כב] שיהא נוגע בטומאה ולא הוי נמי ספק טומאה ברשות היחיד כיון דבטלה ברוב [כג] ועוד יש לפרש כשנימוח הכל יחד נבילה ושחוטה והוי כמו מרודד ואתיא שפיר אפי' לר"ע דהעור והרוטב (ג"ז סס) דאע"ג דפליג התם אפי' במרודד דלא מטמא במשא היינו בעור אבל במרודד בקיסם אפילו ר"ע מודה כדקאמר התם ומודה ר"ע בשני חלאי זיתים שתחבם בקיסם והסיטן שהוא טמא ומוקי ליה במרודד ואפילו לא יהא הסיטן דהתם דוקא אלא אפי' במגע מטמא דאי במגע לא מטמא לא הוה מטמא במשא מ"מ בהאי דכתיב לא מטמא במגע דבטל ברוב וקלת תימה דכיון [כד] דחשיב הכא חיבור במרודד בקיסם מההוא טעמא דמטמא במשא משום דטומאה כמאן דאיתא דמיא מההוא טעמא גופיה תטמא במגע ויש לחלק וא"ת וכיון דלא אתי הכא לכלל מגע היכי מטמא במשא לר"ע וי"ל דה"מ כגון קולית חתומה שאין יכול ליגע או כגון שני חלאי זיתים על העור דפליגי ר' ישמעאל ור"ע אבל הכא דאיכא [כה] שיעור טומאה במקום אחד ובר מגע הוא אלא דאין ידוע איזהו בא לכלל מגע קרינא ביה וא"ת מאי שנא דלענין טומאת משא לא מהני דחשיב חיבור נמחק: [כו] וא"ת והכא כיון דלא: [כז] תיבת שם נמחק: [כח] לכ"ע דאי אפשר שלא כו' ש"מ שאיסורין מבטלין: [כט] אם נימוחו הנבילה והשחוטה יחד אע"ג דבמשא יהיה טמא פטור האוכל אפילו היה אוכל הכל בכדי אות ה' נמחק: [ל] ביצה נמי גבי: [לא] יצא דמטעם ביטול: [לב] לדחויי דסבר כריש לקיש כו' המפלת ומפרש טעמא: [לג] תולין תורת נצל כמו שפירש בגדה. ומטעמא דכל המת שלם יש כו' שפיר לכך לר': [לד] ליה בלא שום חסרון מטעם: [לה] פדא בלאו טעמא: [לו] חמורה קורא משא: [לז] שהוא רוב והשתא כו' אית ליה נמי: [לח] בה וקשה דכיון דאינו קרויה נבילה כדמפרש דנבילה הראויה לגר קרויה נבילה א"כ לא תטמא לא במגע ולא במשא:

[ח] פרה פ"ט מ"ז, [ט] מנחות כג. [בילה לח:], [י] [מנחות כג.], [יא] [חולין עפ. מזיר כ.], [יב] [חולין עפ. מזיר כ.], [יג] שנתערבה בשחוטה שהוא הרוב והסמ"ד. ל"ק, [יד] כמו אם הוא טומאה כמאן. ל"ק, [טו] כזית בכדי. ל"ק, [טז] תוכיח בגל ורקב כמו. ל"ק, [יז] דמבטלינן לשפיר. ל"ק, [יח] ברוב וטומאה קלה כו' הל"ש. ל"ק, [כ] הרוב. ל"ק,

מוסף רש"י

נבילה בטילה בשחוטה. אם יש שתי חתיכות שחוטה ואחת נבילה ואין ידוע איזהו בטלה ברוב, אאם נגע באחת מחתיכות אינו טמא דאמרינן שחוטה היא שלא אפשר לשחוטה שתעשה נבלה, והוה ליה מין באינו מינו ובטל לדברי הכל (מנחות כב.) אלמא דר' יהודה אמרה, דאמר מין במינו לא בטל, מין בשאינו מינו בטל, ותני ר' חייא נבלה ושחוטה בטלות זו בזו לר' יהודה, ואשמעינן ר' חייא דכי אמר ר' יהודה היכא דאפשר לו להיות כמותו, אבל אי אפשר לו להיות כמותו מין בשאינו מינו הוה ובטל, ופרש רב חסדא דהאי אפשר לו אפשר דר' חייא בתר המבטל דהוא רובא אזלינן, דאם אפשר לו להיות כמותו בהלכותיו הוי מין במינו ולא הוי מין בשאינו מינו, הלכך כזית נבלה שנתערבה בהרבה זיתים של שחוטה בטלה כמי שאינו אם הנוגע בהן אין טמא, דמין בשאינו מינו הוא, דאי אפשר לשחוטה שהוא המבטל להיות טמאת מגע ומשא כנבלה, אבל שחוטה שנתערבה בנבלה, דרובה נבלה, אין השחוטה בטלה להיות הנוגע בה טמא ודאי לצרוף תרומה על מנעו, לפי שאפשר לנבלה שהוא המבטל שתעשה טהורה כשחוטה, דכי מסרחה ואינה ראויה לגר אז אינה נבלה (ביצה לח:). **טומאה חמורה עד לגר.** לטמא אדם חולין יאכלו ניקודין הואיל ופשי' ליה דהיא [סאה] שנפלה היא שעלתה: גזרה שמא יביא ממקום אחר קב חולין טמאין וקב ועוד ממין זה מהני חולין וסבר איבטיל הני קב חולין טמאין ודאין ברובא בהני קב ועוד [וכיון] דאיכא בהו בהני קב ועוד האי משהו דאי אפשר דלא ליהוי בהו משהו מן סאה דתרומה טמאה שנפלה בהו אע"ג דאמרן היא סאה שנפלה היא סאה שעלתה ומצא מין ההוא את מינו ההוא קב חולין טמא וניעור מתורת ביטול ברוב אלא מצטרפין יחד וטמאין: א"ל. אביי לא דמי ציר להא (דאיכא) [דהתם] דין הוא דטומאה עוררת טומאה דהאי משהו דאי אפשר לו להיות כמותו אינו בטל ולא מצטרפין: אפר פרה. הולכין אחר הרוב לטמא. אם רוב הוא אפר פרה מטמא כדכתיב והנפש הנוגעת תטמא עד הערב: ואי אמרת טומאה כמאן דאיתא ולא מתבטלת דלאחר שבטלה ברוב חזרה וניעורה נהי דבמגע לא מטמא כיון דנתערב לא ידענן הי ניהו דפרה שמא שלא נגע בההוא דפרה: במשא מיהא ליטמי. אם נשאו כולו הרי יש בו דפרה: אין הכי נמי הא איתמר עלה וכו': והאמר רב חסדא נבלה בטיל כו'. כדפרשינן בהקומץ במנחות: אגן כו' חייא מתנינן לה דתני ר' חייא כו'. ואיתמר עלה כו' תיטמא במשא. כיון דאמרת טומאה כמאן דאיתיה דמיא: אישתיק. רבדימי: ומפרק תלמודא מיהא לא קשיא דשני הכא משום דהויא טומאה סרוחה חררת דם ומשום הכי אינה מטמא במשא: הניחא לבר פדא דאמר טומאה חמורה. דנבלה מטמא במשא לעולם עד שנפסלה מלאכול לגר: וטומאה קלה. טומאת אוכלין בכביצה לעולם מטמא עד שאינן ראוין לכלב. והאי חררת דם נמי משום הכי לא מטמא במשא דאינה ראויה לגר דסרוחה היא: אלא לר' יוחנן וכו':

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

(א) גב' אמאי דהכי דבמגע לא מטמא וכו' אישתיק א"ל דלמא שאני: (ב) שם לכלב הא דראי לא חזיא: (ג) רש"י ד"ה בנזירה וכו' וקסבר איבטלינהו לקב קמא:

שיטה מקובצת

(א) או יתחלקו לעיסות: (ב) יהא במקום אחד כביצה: (ג) תיבת הוא נמחק: (ד) נבילה. עי' תשובת הרשב"א סי' רפ"ד. (בילה לח): (ה) שאי אפשר לשחוטה שתיעשה נבילה ואי אמרת איתה נהי: (ו) והא תנן רבי: (ז) במשא ואי אמרת איתה נהי דבמגע לא מטמא תטמא במשא אישתיק א"ל דלמא והרגמ"ה לא גריס א"ל: (ח) תיבת ודאי נמחק: (ט) סרוחה א"ל הניחא: (י) גמורין. ס"א לר"א הואיל כו': (יא) דבטלה ולר"א הואיל: (יב) מייתי ליה ומערב ליה בקב: (יג) וקסבר איבטליה לקב טמא ברובא דהאי קב ועוד ממין זה וכיון: (יד) מתורת טהרה ומצטרף זה עם זה: (טו) אפר לא מטמא במגע דכיון: (טז) מה"ד נבילה בטילה: (יז) נבילה שלא תטמא לעולם במשא ולא אדם וכלים כנבילה וה"ג לפי שאי אפשר לשחוטה שתיעשה נבילה ומאן: (יח) לה דפרחה טומאה: (יט) (א) אחר הרוב ואמרי' באחד הטהרות נגע אבל במשא תטמא דהא מ"מ הטומאה נשא הס"ד ומה"ד בטלות זו בזו כדפרישית חתיכה: (כ) עצמו שהוא עצמו פי' דטומאה: (כא) טומאה דא"כ לא: (כב) במשא נמי לא: (כג) אם נוגע תיבת שיהא נמחק: (כד) ברוב. גליון ודוחק הוא זה ועוד דגם במשא היה טהור בכה"ג אם הגביה בזה אחר זה הלכך נראה לפרש דמיירי כשנימוחה: (כה) דכיון דבעיא הכא במרודד תיבות דחשיב חיבור נמחק: (כו) וא"ת והכא כיון דלא: (כז) תיבת שם נמחק: (כח) לכ"ע דאי אפשר שלא כו' ש"מ שאיסורין מבטלין: (כט) אם נימוחו הנבילה והשחוטה יחד אע"ג דבמשא יהיה טמא פטור האוכל אפילו היה אוכל הכל בכדי אות ה' נמחק: (ל) ביצה נמי גבי: (לא) יצא דמטעם ביטול: (לב) לדחויי דסבר כריש לקיש כו' המפלת ומפרש טעמא: (לג) תולין תורת נצל כמו שפירש בגדה. ומטעמא דכל המת שלם יש כו' שפיר לכך לר': (לד) ליה בלא שום חסרון מטעם: (לה) פדא בלאו טעמא: (לו) חמורה קורא משא: (לז) שהוא רוב והשתא כו' אית ליה נמי: (לח) בה וקשה דכיון דאינו קרויה נבילה כדמפרש דנבילה הראויה לגר קרויה נבילה א"כ לא תטמא לא במגע ולא במשא:

(ל) נלאה לגרס כרש"י לאחלינן אחר הרוב ואמרינן כו'.

עין משפט נר מצוה

כשאינה ראויה לגר אינה קרויה נבילה והאי טעמא שייך בין למגע בין למשא וטומאה קלה היא טומאת אוכלין למנות בו ראשון ושני ומצינו לשון טומאה חמורה וקלה יז) (בדבר) על זה בכריתות (דף כא.) ובנדה בפרק בא סימן (דף נ:) גבי גוזל שנפל לגת:

אחת זו ואחת זו עד לבלב. אין לפרש דטעמא דרבי יוחנן יח) ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו דהיינו אכילה יט) לכלב קיימא אלא יש לפרש מדכתיב (מלכים ב ט) ואת איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל אלמא אכילת כלבים שמה אכילה ומינה מוכח בפ"ב דזבחים (דף לא.) דאשד ע"מ שיאכלוהו הכלבים למחר הוי פיגול: **ואידך** למעוטי סרוחה כ) מעיקרא יט) דרבי יוחנן. ותימה דמתוך סוגיא דפ' בתרא דמס' ע"ז (דף סז:) משמע לר' יוחנן דסרוחה מעיקרא לא לריכא קרא למעוטי כ) דבהיא דקאמר רבי יוחנן טעמו וממשו כא) ואמר רב כהנא מדברי כולן נלמד נותן טעם לפגם מותר דמוקי לה התם כר' שמעון ומפרש טעמא דר' שמעון מהאי קרא דראויה לגר וקאמר ואידך כלומר מאן דאסר טעם לפגם ההוא למעוטי סרוחה מעיקרא ואידך כלומר ר' שמעון סרוחה מעיקרא לא לריך קרא וי"ל דלענין איסור אכילה ודאי לא לריך קרא כג) מעיקרא עפרא הוא אבל לענין טומאה הוה אמינא דמיטמא דאע"ג דלא חזיא לאכילה מידי דהוה אשרץ ושכבת זרע וזיבה:

תנן התם. במסכת מכשירין (פ"ו מ"ג) רבי כד) אליעזר אומר ליר טהור פירש בקונטרס כגון שהשיקו במים והדין עמו דבליר של עמי הארץ מיירי הכא כדמוכח שמעתא וריש"א דהך משנה ואי אפשר לומר שיהא טהור בלא השקה כה) דסתמי הוי רובא ליר ולאו בר קבולי טומאה הוא דהא אמרן לעיל דבעו השקה כו) (ועוד מדתנא ליר טהור ולא תנא ליר כז) [כז) טומא שנטהר בהשקה]: **שנפל** לתוכו מים כל שהוא טמא.

כדמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחלה מים בגירן וכי נפל ביה כל שהוא מנא מין את מינו ורבו מים על הליר וטמא ולמאן דליתיה ליה טומאה שבטלה חזרה ונעורה מוקי כח) ליה שנפלו ביה לאחר השקה מי עם הארץ כל שהוא כך פי' בקונטר' כט) והך דפי' מים של עם הארץ ולא פירש מים טמאים משום דמתני' קתני מים סתם וא"ת ולמאן דמוקי לה שנפלו בו מים של עם הארץ דטמא כמו מתחלתן דבעי השקה דמאיזה טעם בעי השקה מתחלתן אי רובא ליר הא כח) אמרו לעיל דמיעוטא מים בטלי להו ברובא ובלא השקה נמי טהור אלא חיישינן דלמא מיא ומהאי טעמא גופיה כט) נפלי ביה לאחר השקה מים טמאים כל שהוא הרי מים טמאים הללו חוזרים ומטמאין אותן מים הטהורים ואי לאשמועינן היא גופה דליר של עם הארץ בעי השקה בפירוש הוה ליה למיתני הלוקח ליר מעם הארץ משיקו במים וטהור ל) וי"ל דלא דמי קופו לתחלתו דס"ד מתחלתו נעשה הליר כמים טמאים לא יצא מחזקת טומאה על ידי שנתלה לומר שהמים הם מעט אבל הכא כ) השקה דמה נפשך טהור הוה אמינא לא) דשנפלו לו טמאים כל שהוא משום חששא דשמא מים רוב לא נוליאנו לג) מחזקה והשתא למאן דמוקי האי כל שהוא מים טמאים כ) הוא לא) ודייק מינה רב נחמן זאת אומרת עמי הארץ נחשדו עמי הארץ לערב מחלה מים לד) ביניהן כלומר פעמים שמערבין בו מחלה מים לאו למימרא שאם היה בו רוב לה) לא היה טמא כשנפלו בו מים כל שהוא דכמו כן היה טמא כדפרישית אלא למימרא שאם מתחלתן לא היו רגילין לערב כי אם מועטין אם כן לו) (אם) לא הוה מטמא מים כל שהוא דהא אכתי רובא ליר הוא: **אלא** אדרבי אליעזר בן יעקב בו'. ואם תאמר הא מיפלג פליגי רבנן דרבי שמעון דשיליא לז) דלעיל ואין לומר דדלמא רב סבר כריש לקיש דמפרש טעמא בפרק המפלת (נדה מז:) משום דנתבלבלה צורתו דכל שכן דקשה טפי לח) דאי טעמא דבלבול צורה אלמא לרבי שמעון לא בטל ברוב ויש לומר דדלמא ר"ש מ) סבר לט) כמאן דאמר טומאה חמורה עד לגר דלדידיה לא צריכין לטעמא דביטול ברוב וכמו שפירש' לעיל דכל טומאת נבילה קרי טומאה חמורה אפי' טומאת מגע אי נמי לא חשיב פלוגתא כיון דלא נחלקו עליו בהדיא באותו דבר עצמו מ): **משנת** רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי. אע"פ שיש מקומות שפוסק הלכה כר' אליעזר בן יעקב כדאשכחן בריש הדר עם הנכרי (עירובין דף סב:) ורב גופיה בפרק הבא על יבמתו (יבמות דף ס.) יש מא) דלא מסתבר כותיה לפיכך הולרך לפסוק הלכה: ופלוגתא

אחת זו ואחת זו עד לכלב הא חזיא לכלב קשיא גופא בר פדא אמר טומאה חמורה עד לגר וטומאה קלה עד לכלב ורבי יוחנן אמר אחת זו ואחת זו עד לכלב מ"ט דבר פדא מ) דכתיב [1] לא תאכלו כל נבלה לגר וגו' הראויה לגר קרויה נבילה ושאינה ראויה לגר אינה קרויה נבילה ואידך למעוטי היכא דהסריחה מעיקרא ואידך הסריחה מעיקרא לא צריכא קרא למעוטי עפרא בעלמא הוא תנן רבי אליעזר בן יעקב אומר בהמה גסה ששפעה חררת דם הרי זו תקבר ונפטרת מן הבכורה ותני ר' חייא אינה מטמאה לא במגע ולא במשא ואמר ר' יוחנן משום ביטול ברוב נגעו בה מאי אירא משום ביטול ברוב תיפוק לי דלא איתחזי נ) כלל הא נמי איתחזי מעיקרא מ) אגב אימיה תנן התם מ) ר' אליעזר בן יעקב אומר א) ציר טהור שנפל לתוכו מים כל שהוא טמא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה זאת אומרת נחשדו עמי הארץ לערב מחצה ד) בציר ולמה לי מחצה אפילו בציר ממחצה נמי ג) והני משהו הוה ליה פלגא ופלגא לא בטיל אימא עד מחצה איבעית אימא טומאת עם הארץ דרבנן טומאת משקין דרבנן ברובא גזרו רבנן בפלגא ופלגא לא גזרו בה רבנן: **מתני'** ב) רשב"ג אומר הלוקח בהמה מניקה מן העובד כוכבים (ה) אין חוששין שמא בנה של אחרת ו) היה נ)נכנס לתוך עדרו וראה את המבכירות מניקות ושאינן מבכירות מניקות אין חוששין שמא בנה של זו בא לו אצל זו מ) או שמא בנה של זו בא לו אצל זו: **גמ'** אמר רב ז) נחמן משמיה דרב הלכתא בכוליה פירקין בר מפלוגתא אמר רב ששת ח) אמינא כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא אהייא אילימא ארישא ז) (ב) מפליגי רבי ישמעאל ורבי עקיבא אלא אדרבי אליעזר בן יעקב משנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי אלא אדרבן שמעון בן גמליאל ט) מפלג פליג בברייתא אלא אדרבי יוסי בן המשולם הא אמר רב חדא זימנא דאמר רב הלכתא כרבי יוסי בן המשולם אלא אשער בעל מום מיפלג פליגי עקביא בן מהללאל ורבנן לעולם אדרבן שמעון בן גמליאל והא קמ"ל י) דברייתא לא פלוגתא היא וכיון דאמר רב הלכתא בכוליה פירקין בר מפלוגתא הלכה

אבל טומאה קלה של מגע מטמא עד שתפסל מאכילת כלב שפיר י) דזו אינה ראויה לגר להכי לא מטמאה במשא ובמגע נמי לא דאמרי' בדם הנידה נגע שהוא הרוג: **הא חזיא לכלב.** ותטמא במשא קשיא לרבי ירמיה: **הסריחה מעיקרא.** כגון שנשתברו אבריה מחיים והתליעה ההיא אע"ג דחזיא לכלב לא מטמאה במשא דהא מעולם לא ירדה לטומאת משא אבל אי מעיקרא חזיא לגר ונחתא לה טומאת משא תו לא סליק מינה יא) עד שתיפסל מכלב. ואי קשיא לעיל נמי אמאי מוקמינן לה בקשיא הא הוה ליה לתרוצי להכי לא מטמא הך חררת דם במשא דמעיקרא סרוחה היא ואפי' רבי יוחנן מודה בה תריץ לאו סרוחה מעיקרא היא דהא חזיא לגר אימיה כל זמן שהיתה בבטן והכי מוקי לקמן: **ציר טהור.** כגון שהשיקו במים שנפל לתוכו מים כל שהוא טמא כדמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחלה מים בגירן וכי נפיל ביה כל שהוא מנא מין את מינו ורבו מים על הציר וטמאים. ולמאן דליתיה ליה טומאה שבטלה חזרה ונעורה מוקי ליה שנפלו בו לאחר השקת מי עם הארץ כל שהוא: **עד למחצה.** קרוב למחצה: **טומאת משקין דרבנן.** בפ"ק דפסחים (דף טז.): **מתני' אין חוששין שמא בנה של אחרת היה.** שיהא הבא אחריו יב) בכור ספק דיימא הך בהמה לא ילדה מעולם אלא (ג) שהבה זו את בן חבירתה ואי משום דיש לה חלב הא איכא מיעוטא דחולבות אע"ג שאין יולדות הא ולאי לא אמרי אלא ודאי בנה הוא ופטורה מן הבכורה: **מבכירות.** בחורות שלא ילדו (ד) יג) אלא עכשיו: **אין חוששין שמא בנה של זו בא לו אצל זו.** דליחוש לכולהו בספק בכורות אלא ודאי אותם הכרוכים אצל המבכירות הוו בכורות וודאין ואותן הכרוכים אחר שאינן מבכירות יד) בוודאי הוו פשוטין וודאין: **גמ' קב ונקי.** (ה) לא אילטריך לרב לאשמועינן. קב ונקי מעטו שלא הוזכר אלא במקומות מועטין ומה שאמר נקי הוא שהלכה כמותו: טז) דר' יוסי בן המשולם ושער בכור בעל מום הלכתא נינהו במתני' [כד: כה] ומפרש לקמן: **לאו פלוגתא היא.** לא חשיבא פלוגתא וכיון דבמתני' לא פליגי עליה הלכתא כוותיה: הלכה

כדאמר לקמן: הא אמרה רב חדא זמנא. לקמן:

כח א מיי' פט"ז מהל' טומאת אוכלין הל' ד:
כט ב מיי' פ"ד מהל' בכורות הלכה ח
טוש"ע יו"ד סי' שנז סעיף ב:
ל ג מיי' שם פ"ה הלכה ד טוש"ע שם סעיף ה:

תורה אור השלם

1. לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש אתה ליי אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: דברים יד כא

מוסף רש"י

אחת זו ואחת זו עד לכלב. אין לומר אחת זו אוכלים ואין לומר אוכלים היא מטמאה עד שתיפסל מאכילת כלבים (חולין עא.).

שיטה מקובצת

א) איתחזי לגר כלל: ב) מעיקרא לגר אגב: ג) נמי וההוא פורתא הוי ליה [פלגא] ופלגא בפלגא לא בטיל אימא עד למחצה איבעית אימא לעולם מחצה טומאת: ד) אחרת. עיין (לעיל דף כ ע"ב) בתוס' ובמסכת (עבודה זרה דף מז): ה) אצל זו רשמא בנה: ו) תיבות נחמן משמיה דרב נמחק: ז) ארישא מיפלג פליגי: ח) מיפלג פליגי: ט) קמ"ל דפלוגתיה דבריתא לא: י) תיבת דזו נמחק: יא) מינה טומאה עד שתיפסל לכלב: יב) ספק בכור דנימא: יג) ילדו עד עכשיו: יד) תיבת בוודאי נמחק: טו) כמותו הס"ד ומה"ד פליגי בברייתא ומפרש לקמן: טז) וקלה נזכר על זה בפרק דם שחיטה בכריתות: יז) יוחנן מדכתיב ובשר: יח) אכילה לאו אכלב קיימא: יט) מעיקרא פי' ר' יוחנן: כ) למעוטי ובהיא דקאמר: כא) וממכו כו' ואמר רבא מדברי: כב) קרא לסרוחה מעיקרא דעפרא בעלמא הוא: כג) אליעזר בן יעקב אומר: כד) השקה מטעם דסתמיה: כה) ציר סתם משמע שנטהר בהשקה: כו) מוקי לה: כז) בקונטרס והא דפי': כח) הא אמרן לעיל דמיעוטא מים בטיל להו ברובא: כט) גופיה אי נפלי: ל) וטהור וממילא (לא) שמעינן דאם נפל לתוכו מים טמאים לאחר השקה דטמא מאותו טעם דבעי השקה גי' מהרא"ש ד"ל: לא) אמינא דכשנפלו בו דגים טמאים: לב) נוציאנו מחזקת טהרה והשתא: לג) הוא דייק מינה: לד) מים בצירן כלומר: לה) רוב מים לא: לו) כן גם עכשיו לא הוה מטמא בשביל מים: לז) דשיליא בבית ואין לומר: לח) טפי דמדמצריך טעמ' דבלבול צורה אלמא דאפי' לר' שמעון: לט) סבר כבר פדא דאמר: מ) עצמו ועי"ל דההיא דנדה שייכא למילתא דראב"י דלא איירי כלל בטומאת מגע ומשא במתני' אלא בברייתא דר' חייא: מא) יש מקומות דלא:

הגהות הב"ח

(א) במשנה מן העובד כוכבים אינו חדשש שמא וכו' מעיקות אינו חוששש שמא: (ב) גמ' אילימא אריש מפליג פליגי ר' שמעאל: (ג) רש"י ד"ה אין חוששין וכו' אלא שאורבה את זה בן חבירתה: (ד) ד"ה מבכירות וכו' ילדו עד עכשיו: (ה) ד"ה קב ונקי ולא וכו' קב מעטו כל"ל ותיבת ונקי נמחק:

רבינו גרשום

ואידך. ר' יוחנן ההוא לא תאכלו כל נבלה לגר למעוטי היכא דהסריח מעיקרא קודם שתהא נבלה דלא איתחזי לגר ההיא לא מיטמא אבל איתחזי לגר לעולם מטמא עד שתיפסל לכלב: האי נמי איתחזי לגר מעיקרא אגב אימיה. דאי לא שפעה ונשחטה ונמצאת חררת דם היתה ראויה לגר אגב הבשר וכיון דאיתחזי אגב אימא איתחזי נמי כששפעה ודין הוא שתטמא אי לאו משום דאמרינן דבטל ברוב: ציר טהור שאין רובו מים שאין צריך השקה כיון שנפל לתוכו מים כל שהוא טמא וצריך השקה: לערב מחצה מים בציר וכיון דנפל בתוכו משהו מים הוי רוב מים ומקבל טומאה: ופלגא לא בטיל. דמיעוטא מים אמרן לעיל דבטלי ברוב אבל מחצה לא בטלי: אימא עד למחצה. כלומר עד קרוב למחצה מערב בציר וההיא משהו שנפל משליטן למחצה ולא בטיל: וטומאת משקין דרבנן. דדרשינן הכי לקרא וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא מאי יטמא הכשר. ולא מטמו אלא מדרבנן ולא גזרו רבנן אלא ברובא: אין חוששין שמא בנה של אחרת היה. זה שמניקה רוז לא ביכרה עדיין אלא ודאי בנה הוא ופטורה מן הבכורה. וראה את המבכירות מניקות. ואת שאינן מבכירות נמי מיניקות. אין חוששין שמא בנה של זו בא לו אצל זו. והויין כולו ספק בכורות. אלא את שיונקות מן המבכירות הן הבכורות ודאין והשאר חולין וודאין: הלכתא בכוליה פירקין במתניתין בין סתמא בין בחד תנא היכא דלית פלוגתא: אהייא. אמר הלכתא: אדר' אליעזר הא לא צריך למימר דקי"ל משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי דהלכתא כוותיה: מיפלג פליגי בברייתא. כדאמר לקמן: הא אמרה רב חדא זמנא. לקמן:

הלכה כר׳ יוסי בן המשולם למה לי. הא מהך שמעת מינה דהלכתא כוותיה דהא לא פליגי רבנן עליה: **אי אמר הלכה בכוליה פירקין ולא אמר.** לקמן הלכה כר׳ יוסי הוא אמינא הלכה בכוליה פירקין אדרבי יוסי קאי: **ומאי בכוליה פירקין.** דמשמע טובא משום דר׳ יוסי תרתי מילי אמר במתני׳ עושה מקום לקופיץ וכן תולש את השער לראות את מקום המוס אבל אדרבן שמעון לא אמר רב (ה) דהוא אמר בר מפלוגתא ואדרבן שמעון איכא פלוגתא בברייתא ופלוגתא היא להכי אשמועינן הלכה כר׳ יוסי בהדיא לגלויי ולמימרא דאדרבן שמעון בן גמליאל קאי האי הלכתא בכוליה פירקין ופלוגתא דברייתא׳ לאו פלוגתא: **מרחמת.** אוהבת בן חבירתה: **ומלא זכרים.** שנולדים עכשיו תלויין וכרוכין ויונקין הזקנות שנפטרו כבר מן הבכורה ונקבות הנולדות עכשיו מלא תלויות במבכירות להשתא אין כאן לכהן כלום דבזכרים אין שום בכור שהרי בני הזקנות הן ונקבות התלויות במבכירות אין דין בכורות נוהגת בהן: **אין חוששין.** להמיר ולספקן בספק בכורות ולומר שמא בנה של זו בא לו אצל זו וזכרים בני המבכירות: **שאינה מרחמת.** וולד בהמה אחרת: **אלא ילד יולדת.** (ו) אם היה לה וולד מתחלה להאי ודאי א״כ לא הוי האי וולד דידה פטורה מן הבכורה דהא הוה לה אחריינא ומיהו היכא דילדה חיישינן לרחומי שמרחמת וולד בהמה אחריתי: **ומאי נפקא מינה.** הא לענין בכורה ממה נפשך פטורה דאי האי לאו דידה הא הוה לה אחריינא: **למילקי עליה.** דהאי שכרוך אחריה משום אותו ואת בנו: **לא לקי.** דדלמא לאו דידה הוא: **אין חוששין כו׳.** אלמא בודאי דילה (ו) מחזיק ליה דלא מרחמת אלא דידה: **מי קפני.** אין חוששין שמא בנה של אחרת הוא: **היה קפני והכי קאמר.** ממה נפשך פטורה מן הבכורה דאין חוששין שמא מרחמת בן חבירתה אלא א״כ היה לה וולד אחר מעיקרא הלכך לענין בכורה ודאי פטורה אבל לענין אותו ואת בנו ספיקא הוא: **דלמא ריחומי ריחים.** הואיל ולכולן הוי ולדות אלא ודאי אפי׳ ילדה אינה מרחמת אלא שלה ומשני במקום דידה כו׳: **הדבר בחזקתו וכו.** כלומר דקתני סיפא וכך (ג) היה רש״ג אומר הנכנס כו׳ מאי לאו מדסיפא דקתני וכן כו׳: **ודאי דידה.** דכל חדא וחדא התלוי בה דידה הוא אחרת במקום דידה לא שבקא דידה ומרחמת דלאו דידה רישא גמי דקתני הדבר בחזקתו בודאי דידה ומחזקינן לה ולענין אותו ואת בנו גמי לקי: **הא דאיתא.** וסיפא ודאי רישא ספק: **ומאי וכו.** הואיל ולא דמו: ומשני **לפטורא.** להא דמו דכי היכי דסיפא פטורות ודאי דהא נקבות תלויות במבכירות דלא שבקא דידה דקאי קמה ומרחמת דלאו דידה רישא גמי פטורות מן הבכורות ודאי דא״נ לא דידה הוא (ד) יהא יולדת אחריינא ואינה מרחמת אלא אם כן יולדת ולעולם לענין אותו ואת בנו ספק: **שכרוך אחר ראל.** שדבוק אחריה ומניקתו: **פטורה מן הבכורה.** והבא אחריו לא הוי בכור: **כר׳ שמעון.** (ה) לא מרחמת דלא דידה והאי חזיר גופיה לא קדוש דנדמה הוא: **ואסור באכילה כרבנן.** דחיישינן לרחומי דאי כרשב״ג הוה טמא היולא מן הטהור ומותר באכילה כדאמרן בפירקין קמא (דף ה.): **עד יבא ויורה לדק לכם.** עד שיבא אליהו ויורה אם מותר אם אסור: **מאי יבא ויורה.** כיון דכרבנן ס״ל דחיישי לרחומי מאי יבא ויורה גלוי מילתא הוא שיגיד לנו אם בנה הוא אם לאו והוראה לא שייך למימר אלא בדבר הלכה: **עד שיודע הדבר.** אם בנה הוא אם לא: **וכי תימא מספקא ליה כו׳.** וה״ק עד שיבא ויורה אי הלכה כר״ש ומותר באכילה אי כרבנן ואסור באכילה מספיקא שמא ריחמתו: **לעולם פשיטא ליה הלכה כר׳ שמעון.** דפטורה מן הבכורה (ח) דודאי א״נ לאו דידה הוא אי לאו דהוה לה ולד לא הויא מרחמת ליה: **ומיהו מספקא ליה אי סבר ר״ש כו׳.** והיינו עד יבא ויורה לדק ויעמידנו על טעמו של רשב״ג: **יולדת מרחמת.** והאי אסור באכילה דלענין בכורה מיפטר משום דאי הוה דידה שפיר ואם לאו דידה הוה לה אחריינא ובאכילה אסור דאיכא למימר ולד אחריינא הוה לה ומית ורחמתיה להאי: **או אינה מרחמת.** ומותר באכילה דודאי דידה הוא: (ט) (**דאי**) **נאשמעינן טלה וגנקו עליה משום אותו ואת בנו.** ולימא רלה טלה כרוך ברחל פטורה מן הבכורה(ט) ממה נפשך אי האי לאו דידה אחריינא הוה לה ומית ורחמיתא האי (י) משום אותו ואת בנו לא לקי עד יבא ויורה לנו טעמו של רבן שמעון: **הוה אמינא אפי׳ אם תימלי נומר.** יולדת מרחמת הני מילי דמינה אבל חזיר מותר באכילה דלאו דמינה לא מרחמת והא ודאי בנה הוא אי אמר דאשמעינן חזיר לישמעינן טלה ולמילקי עליה משום אותו ואת בנו חזיר איצטריכא ליה דאי אשמעינן טלה הוה אמינא אם תמצא לומר דסבר יולדת מרחמא דמינה דלא מינה לא אשמעינן חזיר (דמרחמת) ואפילו דלאו מינה נמי דאיכא למימר דלמא מרחמא והיינו דאמר רבי יוחנן בעי אחאי

ופלוגתא דברייתא פלוגתא היא. (ס) וא״ת דר׳ יוסי בן המשולם נמי פליגי עליה (ע) ממה נפשך דברייתא מדאיצטריך לפסוק הלכה כמותו וי״ל דשמא אין מחלוקת שנויה לא במשנה ולא בברייתא אלא דקים ליה דפליגי רבנן עליה: **הנכנס** לתוך עדרו בלילה כו׳ ולמחר השכים כו׳. תימה למה ליה למינקט בענין זה לימא הנכנס לתוך עדרו ולאה זכריס תלויס כו׳ ונקבות כו׳ וי״ל דלרבותא נקט הכי דאע״ג דולאי היתה תחלת לידתן בלילה שעדיין אין האמהות מכירין בוולדותיהן ודלכן לטעות בלילה ובא לו בנה של זו אצל זו אפי׳ הכי לא חיישינן: **ראה** חזיר שהוא כרוך אחר רחל. קלת קשה דנקט חזיר ולא גמל משום דסבר כר׳ שמעון (ע) דאסר קלוט היולא מן הטהור ואפי׳ היה ידוע שהוא בנה של רחל היה נאסר באכילה ומיהו מצינן למימר דאגב דנקט רחל שהיא בהמה דקה נקט חזיר א״נ ניחא למינקט למילתיה ככולי עלמא: השוחט

הלכה כרבי יוסי בן המשולם למה לי אי אמר הלכתא (ב) דכוליה פירקין ולא אמר הלכתא כר׳ יוסי בן המשולם הוה אמינא אדרבי יוסי בן המשולם קאי ומאי בכוליה פירקין דר׳ יוסי תרתי אמר ופלוגתא דברייתא פלוגתא היא אשמעינן הלכה כר׳ יוסי לאשמועינן דאדרבן שמעון בן גמליאל קאי ופלוגתא דברייתא לאו פלוגתא היא מאי ברייתא דתניא הלוקח בהמה מניקה מן העובד כוכבים הבא אחריו בכור מספק מפני שמרחמת אע״פ שאינה יולדת רשב״ג אומר דבר בחזקתו וכן היה רשב״ג אומר הנכנס (ג) לתוך עדרו בלילה וראה כעשר כחמש עשרה מבכירות ושאינן מבכירות (ד) יולדות למחר השכים ומצא זכרים תלויות(ה) בשאין מבכירות ונקבות תלויות במבכירות אינו חושש שמא בנה של זו בא לו אצל זו: איבעיא להו (ו) דבר בחזקתו דקאמר רשב״ג דאינה מרחמת אלא אם כן יולדת הא היכא דאוליד חיישינן לרחומי או דלמא דידה מרחמא דלא דידה לא מרחמא ליה למאי נפקא מינה למלקא עלה (ז) משום אותו ואת בנו אי אמרת דידה מרחמא דלא דידה לא מרחמא לקי ואי אמרת דלא דידה נמי מרחמא לא לקי מאי ת״ש רשב״ג אומר הלוקח בהמה מן העובד כוכבים אינו חושש שמא בנה של אחרת היה מי קתני הוא היה קתני ה״ק אינו חושש שמא בנה של אחרת אלא א״כ היה לה ולד מעיקרא ת״ש נכנס בתוך עדרו וראה את המבכירות מניקות ואת שאינן מבכירות מניקות אינו חושש שמא בנה של זו בא לו אצל זו או שמא בנה של זו בא לו אצל זו אמאי ליחוש דלמא רחומי רחים במקום דידה לא שבקא דידה ומרחמא דלא דידה ת״ש (ח) דבר בחזקתו [וכן] כו׳ מאי לאו רישא דומיא דסיפא מה סיפא ודאי דידה אף רישא ודאי דידה מידי איריא האי כדאיתא והאי כדאיתא ומאי וכן אפטורה דבכורה ארבב״ח אר״י ראה (ט) חזיר שכרוך אחר רחל פטורה מן הבכורה (י) ואסור באכילה (יא) עד יבא ויורה צדק לכם פטור מן הבכורה כמאן כרשב״ג ואסור באכילה כרבנן ותו אי כרבנן מאי עד יבא ויורה צדק לכם עד שיודע לך דבר מיבעי ליה וכי תימא מספקא ליה אי הלכה כרשב״ג אי כרבנן אי מספקא ליה אמאי פטורה מן הבכורה ותו מי מספקא ליה (יב) והאמר רבה בר בר חנה אמר ר׳ יוחנן כל מקום ששנה רשב״ג במשנתינו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה לעולם פשיטא ליה הלכה כרבן שמעון בן גמליאל מיהו מספקא ליה אי סבר רבן שמעון בן גמליאל יולדת מרחמת או אינה מרחמת אי הכי עד דאשמעינן חזיר לישמעינן טלה ולמילקי עליה משום אותו ואת בנו חזיר איצטריכא ליה דאי אשמעינן טלה הוה אמינא אם תמצא לומר דסבר יולדת מרחמא דמינה דלא מינה לא אשמעינן חזיר (דמרחמת) ואפילו דלאו מינה נמי דאיכא למימר דלמא מרחמא והיינו דאמר רבי יוחנן בעי אחאי

אם כן ילדה כבר. משום הכי אסור (ט) באכילה דמספקא ליה להכי אמר עד יבא ויורה צדק: ולמילקי עליה משום אותו ואת בנו. לבכורה לא מצי אמר כדאמרי׳ דפטורה מבכורה ממה נפשך:

(ט) גרלה דל״ל אגב לענין איסור אכילה מספקא ליה להכי אמר וכו׳.

מסורת הש״ס

(א) [בכ״ל: תלויס], (ב) סנהדרין לא. לא: ב״ק קט. ב״ב קעד. כתובות עז. גיטין לח. עה. ב״מ לח.; ג) וכן ל״מ, (ד) הא יולדת אחריינא דאינה כו׳ ל״ק, (ה) דלא מרחמת אלא דידה ל״ק, (ו) ל״ק מ״ז, (ז) ל״ל הנא אחרי׳, (ח) ומשום ל״ק, (ט) מכל מקום בבריתא מדאיצטריך ל״ק, (י) [לעיל ו:],

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ הלכתא בכוליה: (ב) שם ושאינן מבכירות מניקות לאחר השכים: (ג) שם איבעיא להו הדבר: (ד) שם מ״ש הדבר בחזקתו וכן מאי לאו: (ה) רש״י ד״ה ומאי וכו׳ כב דהא אמר בר: (ו) ד״ה שאינה מרחמת וכו׳ אחרת אלא א״כ יולדת אם לא היה כו׳ האי ודאי דידה אי נמי: (ז) ד״ה אין מוששין וכו׳ מחזקינן ליה: (ח) ד״ה לעולם וכו׳ בודאי דא״נ לאו דידה:

גליון הש״ם

תוס׳ ד״ה ופלוגתא וכו׳ וא״ת דר״י בן המשולם. ק״ל הא ממנ״ע לפי מירוץ ג׳ בתוס׳ דמעל״ד זה ד״ה ושייט כיון דלא קמיפלגי על ההיא עלמא לא מיקרי פלוגתא הא לתירוץ זה בתמת איכא פלוגתא הן מטעם דבר שא״מ הן מטעם מ״ד בחולין דתולש דהייט גזז אלא דאיט בכלל לד מפלוגתא כיון דליכא פלוגתא בהך דינא עצמו. א״כ ממילא אין התמלה לקושייתם דספיר הוי מכלל לקוביתם דבריתא דהסיא דרשב״ג דפליג עלה בדין זה לא הוי בכלל. ולתירוצם א׳ אם הא הוקרן למיספק הלכה כיון דטעמא דריבה״מ משום דבר שא״מ איכא פלוגתא ולכיך לאשמעינן הלכה ובהסיא ליכא פלוגתא וממילא לא ידעינן דפלוגתא דברייתא לא הוי פלוגתא:

רבינו גרשום

מהו דתימא כי אמר רב הלכתא בכוליה פירקין בר מפלוגתא אדרבי יוסי קאמר ומאי בכוליה פירקין דקאמר משום דתרתי הלכות א״ר יוסי עושה מקום וכן התולש להכי נקט לישנא דכוליה פירקין. אבל לעולם אין הלכה כרשב״ג משום דפליגי בברייתא להכי קאמר הלכה כר׳ יוסי בן המשולם בפירוש למימרא דמאי דקאמר הלכה בכוליה פירקין אדרבן שמעון בן גמליאל קאמר משום דלא חשיב פלוגתא דברייתא: מפני שמרחמת. מניקה וולד של בהמה אחרת אע״פ שאינו בנה ושמא עדיין לא ביכרה וכדאמרן ומיעוט חולבות אע״פ שאינן יולדות הלכך הבא אחריו בכור מספק: הדבר בחזקתו. ודאי בנה הוא והבא אחריו פטור: זכרים תלוים. יונקים בזקינות באותן שאינן מבכירות ונקבות יונקות תלויות במבכירות אינו חושש כו׳. ופטורין כולם מן הבכורה דכל אחד יונק מאמו: דאינה מרחמת אלא א״כ יולדת. הכי אמר רשב״ג אותה שמעולם לא ילדה ודאי אינה מרחמת: הא ילדה. אפי׳ ילדה אינה מרחמת את שאינו שלה: או דלמא. בעיא לא צריכא אלא לענין אותו ואת בנו דאי אמרינן יולדת מרחמת ממה נפשך פטורה מן הבכורה דכבר ילדה אלא (לגבי) [לענין] אותו ואת בנו צריך לידע אי הוי בנה אי לא למילקי עליה אי שחיט ליה בהדה: אין חוששין כו׳ אלמא דלא דידה לא

עין משפט נר מצוה

לא א מיי׳ פ״ה מהלכות בכורות הלכה ד טוש״ע י״ד סי׳ שנו סעיף ה: לב ב מיי׳ פי״ב מהל׳ שחיטה הלכה יא טוש״ע י״ד סי׳ טז סעיף ה: לג ג מיי׳ פ״ד מהלכות בכורות הל׳ ח טוש״ע י״ד סי׳ שנו סעיף ב: לד ד מיי׳ פ״ד מהלכות מלכות אסורות הל׳ ד טוש״ע י״ד סי׳ ענו סעיף ב:

תורה אור השלם

1. זִרְעוּ לָכֶם בְּצְדָקָה קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד נִירוּ לָכֶם נִיר וְעֵת לִדְרוֹשׁ אֶת יְיָ עַד יָבוֹא וְיֹרֶה צֶדֶק לָכֶם:

הושע י יב

מוסף רש״י

חזיר שכרוך אחר רחל. כלומר נמשך ושוכן אצלה תמיד (חולין קכז.). **חדרן מערב.** בגנו פשוט (ב״ב קנג.) **וצידן.** במסכת גיטין (עד.) **וראיה אחרונה.** בדיני ממונות השני (סנהדרין לא.) שנחלקו בשני מחלוקות בנמצית שעד לאיס לנסמוך את הדין, בראשונה הלכה כמותו ובאחרונה אין הלכה כמותו (ב״מ לח:).

רבינו גרשום (המשך)

מרחמא ולקי עליה משום אותו ואת בנו: מי קתני הוא. שמא בנה של אחרת הוא אי הוה תני הוא הוה משמע כדקאמרת אלא כיון דתני היה הכי קאמר אין וכו׳: במקום דידה. לא מרחמא דאחרינ אבל שלא במקום דידה תיבעי: דבר בחזקתו וכן היה וכו׳ מה סיפא ודאי דידה. משום דכולהו ילדו: אף רישא. הדבר בחזקתו מיירי דודאי דידה ולא אמרינן דאי ילדה מרחמא דלאו דידה: הא דאיתא והא כדאיתא. סיפא ודאי דידה ורישא לאו ודאי דידה אלא מרחמא ולא לקי משום אותו ואת בנו: מאי וכן. דקא מדמי רישא לסיפא: אפטורה מן הבכורה. משום דכבר ילדה ולעולם רישא מרחמא לאו דידה ולא לקי: שכרוך אחר רחל. ויורה צדק משיח: פטור מן הבכורה כמאן כרבן שמעון. דאמר לא מרחמא אלא הדבר בחזקת שילדתו: ואסור באכילה כרבנן. דאמרי מרחמת אף שלא ילדה דאי רבן שמעון מותר באכילה (דתימא מרחמת לא ילדתו דאי רבן שמעון מותר באכילה) דקי״ל היוצא מטהור טהור: אי כרבנן מאי עד יבא ויורה. כיון דמרחמא ודאי מיפשט פשיטא ליה דאסור באכילה ולספק אכילה לא צריך הוראת משיח אלא הכי איבעי למימר אסור באכילה עד שיודע לך דבר אם הוא בנה: או הלכתא כר׳ שמעון דאמר דלא דידה לא מרחמא: אי כרבנן. דאמרי מרחמת להכי מסתפק עד יבא ויורה צדק: לעולם פשיטא ליה דהלכה כרבן שמעון. אבל מספקא ליה אי סבר ר׳ שמעון דיולדת מרחמת אפי׳ דלאו דידה אי לא. פטור מן הבכורה הוא ממה נפשך דלמא בנה הוא ואי אינו בנה ודאי לא הות מרחמת אלא